

B.Com. Semester - 2 (CBCS) Examination
March/April – 2026 (New Course)
Accounting - 2 (ELECTIVE)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન.૧ શ્રી પરેશ ભાઈ પટેલ ઘઉંની ખેતી કરે છે. નીચેની વિગતો પરથી તા.31-3-2025 ના રોજ પૂરા થતાં વર્ષનું (૨૦) કૃષિ ખાતું બનાવો.

વિગત	રૂ.	વિગત	રૂ.
સિંચાઈના ખર્ચા	2,000	પાકનું વેચાણ	70,000
શરૂઆતનો સ્ટોક:		મજૂરી	15,400
બી	300	વીમાનું પ્રીમિયમ:	
ખાતર	1,400	પાકનું	250
ઢોરઢાંખર	8,400	ઢોરનું	180
ઓજારો	20,000	વીજળી ખર્ચ	500
ઊભોપાક	6,000	સમારકામ	900
ખરીદી :		જમીનમહેસૂલ	1,200
બી	2,800	ટ્રેક્ટરનું ભાડું	4,400
ખાતર	11,500	સરકારી સહાય	2,200
ઢોરઢાંખર	4,000	વાડનો ખર્ચ	1,600
ઓજારો	3,200	લોનનું વ્યાજ	1,950
ઘાસના વેચાણની આવક	12,000	સહકારી મંડળીની 10%ની લોન (1/4/24)	24,000
ઢોર માટે ઘાસ	1,320	અંગત વપરાશ માટે રાખેલ ઘઉં	2,000
જંતુનાશક દવાની ખરીદી	800		

વધારાની માહિતી :

- (1) આખર સ્ટોક નીચે મુજબ છે : બી રૂ. 200, ખાતર રૂ. 2,000, ઢોરઢાંખર રૂ. 9,100, જંતુનાશક દવા રૂ. 150; ઓજારો રૂ. 18,200; ઘઉં રૂ. 3,500
- (2) વાડ કરવાનો ખર્ચ ચાર વર્ષમાં માંડી વાળવાનો છે.
- (3) પાકમાંથી રૂ. 400 નું અનાજ આવતા વર્ષ માટે બિયારણ તરીકે રાખવાનું છે.

અથવા

પ્રશ્ન.૧ શ્રી રામજીભાઈ પટેલ એક ખેતર ધરાવે છે. તેઓ કપાસ અને શાકભાજી ઉગાડે છે. નીચેની વિગતો પરથી તા. 31-3-2025 ના રોજ પૂરા થતાં વર્ષનું તેનું કૃષિખાતું તૈયાર કરો.

વિગત	રૂ.	વિગત	રૂ.
પાકનું વેચાણ :		સરકારી સહાય	6,000
કપાસ	1,20,000	શાકભાજી પોતાના માટે ઉપયોગ કર્યો	3,600
શાકભાજી	28,000	વાડનો ખર્ચ	10,000
સિંચાઈના ખર્ચા	24,000	18. %ની બેંક લોન	1,60,000
મજૂરી	26,000	ટ્રેક્ટર	1,80,000
પાકનું વીમા પ્રીમિયમ	2,000	બેન્ક લોન પર વ્યાજ	14,400

જમીન-મહેસૂલ	1,000	દૂધનું વેચાણ	10,000
ટ્રેક્ટરના ખર્ચા	18,000		
ખરીદી :			
બિયારણ	30,000		
જંતુનાશક દવાઓ	16,000		
ખાતર	25,000		
શરૂઆતનો સ્ટોક :			
બિયારણ	3,000		
જંતુનાશક દવાઓ	600		
ઢોરઢાંખરની શરૂઆતની બાકીઓ	30,000		

વધારાની માહિતી :

- (1) આખર સ્ટોક : કપાસ રૂ. 20,000; શાકભાજીનો ઊભો પાક રૂ. 6,000.
- (2) વાડ કરવાનો ખર્ચ 10 વર્ષમાં લખી વાળવાનો છે.
- (3) ઢોરઢાંખરની વર્ષના અંતે કિંમત રૂ. 27,000 આંકવામાં આવી છે.
- (4) બેંકલોન પર છેલ્લા છ માસનું વ્યાજ ચૂકવવાનું બાકી છે.
- (5) મજૂરોને મજૂરીના બદલામાં રૂ. 600 ના શાકભાજી આપ્યા છે.
- (6) ટ્રેક્ટર પર 10% લેખે ઘસારો ગણો.

પ્રશ્ન.૨ 1-1-2020ના રોજ ધી શ્યામ કોલ કંપની લિ. એ મોહન લેન્ડલોર્ડ પાસેથી એક જમીનનો ટુકડો ૨૦ વર્ષના (૨૦) પટે નીચેની શરતોએ લીધો : ધી શ્યામ કોલ કંપનીએ લઘુત્તમ ભાડું પ્રથમ વર્ષ માટે રૂ. 1,400 અને ત્યાર પછીનાં ત્રણ વર્ષ સુધી વાર્ષિક રૂ. 140 લેખે વધે અને બહાર કાઢવામાં આવેલ દર એક ટન કોલસાએ રૂ. 0.25 લેખેની રોયલ્ટીમાં વિલીનીકરણ પામે તે મુજબ આપવાનું છે. ઓછા કામની રકમ પ્રથમનાં ફક્ત ત્રણ વર્ષ દરમિયાન જ પરત મેળવવાનો હક છે.

પ્રથમ પાંચ વર્ષ દરમિયાન દર વર્ષે ઉત્પાદન નીચે મુજબ હતું:

વર્ષ	2020	2021	2022	2023	2024
ઉત્પાદન(ટનમાં)	1,400	4,200	8,400	11,200	3,920

ધી શ્યામ કોલ કં. લિમિટેડ ના ચોપડામાં જરૂરી ખાતાં તૈયાર કરો.

અથવા

પ્રશ્ન.૨ રાકેશ બ્રધર્સે મારુતિ લિ. પાસેથી કોલસાની ખાણ તા. 1-1-2019ના રોજ ભાડા પટે રાખી, ભાડાપટ્ટાની શરતો નીચે મુજબ છે :

- (1) રોયલ્ટી દર ટને રૂ. 3 લેખે ચૂકવવાની.
- (2) પ્રથમ વર્ષ માટે લઘુત્તમ ભાડું રૂ. 40,000 રહેશે. ત્યારબાદ દર વર્ષે રૂ. ૨,૦૦૦નો વધારો થશે.
- (3) અકસ્માત કે હડતાળના વર્ષે લઘુત્તમ ભાડું 25% થી ઘટશે. 2023ના વર્ષે આગ લાગવાથી ઉત્પાદન ત્રણ માસ બંધ રહ્યું.
- (4) ઓછા કામનું નુકસાન જે વર્ષે થાય ત્યાર પછીના બે વર્ષ સુધી પ્રથમ વર્ષે 50% અને બીજા વર્ષે 50% પ્રમાણે મજરે લેવાનો હક છે.
- (5) 2019 અને 2020 ના વર્ષે ઓછું કામ અનુક્રમે રૂ. 5,000 અને રૂ. 15,000 હતું.
- (6) ઉત્પાદનના આંકડા નીચે પ્રમાણે છે:

વર્ષ	2021	2022	2023	2024
ઉત્પાદન (ટનમાં)	18,000	15000	12,000 (અકસ્માત-03 માસ)	20,000

રાકેશ બ્રધર્સના ચોપડે તૈયાર કરો.

(1) રોયલ્ટી ખાતું

(2) ખાણમાલિકનું ખાતું

(3) ઓછા કામનું ખાતું

પ્રશ્ન.૩ જુનાગઢ ગેસ કંપનીએ કારખાનાનો એક ભાગ રૂ. 20,00,000ના ખર્ચે પુનઃ બાંધકામ કરવાનો નિર્ણય કર્યો. (૧૫)

તોડી પાડવામાં આવેલ કારખાનાના ભાગની મૂળ કિંમત રૂ. 10,00,000 હતી. જૂના માલસામાનના વેચાણના રૂ.1,00,000 ઊપજ્યા છે અને રૂ. 50,000ની કિંમતનો જૂનો માલસામાન નવા બાંધકામમાં ઉપયોગમાં લીધેલ. જેનો ઉપર જણાવેલ રૂ. 20,00,000માં સમાવેશ થતો નથી. હાલમાં મજૂરી, માલસામાન અને અન્ય ખર્ચની કિંમત કારખાનાના જૂના ભાવની કિંમત કરતાં અનુક્રમે 10%, 20% અને 30% વધી છે. પહેલાં અને અત્યારે માલસામાન, મજૂરી અને અન્યખર્ચ વચ્ચેનું પ્રમાણ 5 : 3 : 2 નું છે.

ગેસની માંગ વધવાને કારણે રૂ. 6,00,000ના ખર્ચે કારખાનાની મૂળ લંબાઈ કરતા (1/4) વધારો કરવાનો પણ નિર્ણય કરેલ છે.

ઉપરની યોજના અમલમાં મૂક્યા પછી કેટલો મૂડી ખર્ચ અને કેટલો મહેસૂલી ખર્ચ ગણાશે તે જણાવો.

કંપનીના ચોપડે જરૂરી આમનોંધ લખો તથા પુનઃસ્થાપના ખાતું તૈયાર કરો.

અથવા

પ્રશ્ન.૩ ધી ભારત ગેસ કંપનીએ પોતાના કારખાનાનો એક ભાગ રૂ. 30,00,000 ખર્ચે ફરીથી બાંધ્યો. તોડી પાડેલા જૂના ભાગની મૂળ કિંમત રૂ. 18,00,000 હતી. નવા કારખાનાની શક્તિ જૂના કારખાના કરતાં બમણી છે. જૂના માલસામાનના વેચાણના રૂ. 1,20,000 ઊપજ્યા છે અને રૂ. 60,000ની કિંમતનો જૂનો માલસામાન નવા બાંધકામમાં ઉપયોગમાં લીધો છે, જેનો ઉપર દર્શાવેલી રૂ. 30,00,000 ની કિંમતમાં સમાવેશ થાય છે. હાલમાં મજૂરી અને માલસામાનની કિંમત, પહેલાં કારખાનું બંધાતું હતું તેના કરતાં 10% વધારે છે. જૂના કારખાનાના ભાગની પુનઃસ્થાપના ઉપરાંત રૂ. 17,25,000નાં ખર્ચે વધુ નવો જ ઉમેરો (વિસ્તૃતીકરણ) કરતો ભાગ બાંધવામાં આવ્યો.

ઉપરની યોજના અમલમાં મૂકવાના પરિણામે કઈ રકમ મૂડીખર્ચ અને કઈ રકમ મહેસૂલી ખર્ચ ગણાશે તેદર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો તેમજ ઉપરના વ્યવહારોને કંપનીના ચોપડામાં નોંધવા જરૂરી આમનોંધો આપો.

પ્રશ્ન.૪ શ્રી વિમલે તા. 1-1-2022 ના રોજ શ્રી જય પાસેથી એક ચંત્ર હપતા પદ્ધતિથી ખરીદ્યું. આ અંગેની શરતો નીચે મુજબ હતી. (૧૫)

રૂ .

(1) રોકડ કિંમત	1,60,000
(2) તા. 1-1-2022ના રોજ ચૂકવેલ રકમ	60,000
(3) તા. 31-12-2022ના રોજ ચૂકવેલ રકમ	50,000
(4) તા. 31-12-2023ના રોજ ચૂકવેલ રકમ	36,000
(5) તા. 31-12-2024ના રોજ ચૂકવેલ રકમ	33,000
(6) વ્યાજનો દર વાર્ષિક 10% લેખે	
(7) દર વર્ષે મૂળ કિંમત ઉપર 10% લેખે ઘસારો કાપવાનો છે.	

શ્રી વિમલના ચોપડામાં જરૂરી ખાતાંઓ તૈયાર કરો.

અથવા

પ્રશ્ન.૪ યશ એક ચંત્ર સ્ટાર લિમિટેડ પાસેથી હપતા ખરીદ પદ્ધતિ અનુસાર તા. 1-4-2022ના રોજ ખરીદ્યું. કરાર પ્રમાણે રૂ. 20,000 રોકડ કરાર કરતી વખતે, જ્યારે બાકીની રકમ નીચેના ત્રણ વાર્ષિક હપતાઓમાં ચૂકવવાની હતી :

પહેલો હપતો રૂ. 26,000, બીજો હપતો રૂ. 24,000, ત્રીજો હપતો રૂ. 22,000.

ચંત્ર પર સીધી લીટીની પદ્ધતિએ વાર્ષિક 10% લેખે ઘસારો કાપવામાં આવે છે. પેઢીનું હિસાબી વર્ષ તા. 31મી માર્ચ ના રોજ પૂરું થાય છે.

ઉપરની માહિતી પરથી શ્રી યશના ચોપડામાં ચંત્રનું ખાતું, ઘસારા ખાતું અને વ્યાજ ખાતું તૈયાર કરો.

ENGLISH VERSION

Que.1 Shri Pareshbhai patel Carries on farming to grow Wheat. From the following particulars, you are required to prepare his Farm Account for the year ending 31-3-2025. (20)

	Rs.		Rs.
Irrigation expenses	2,000	Sale of Crop	70,000
Opening stock:		Wages	15,400
Seeds	300	Insurance Premium:	
Fertilizers	1,400	For Crop	250
Cattle	8,400	For Cattle	180
Tools	20,000	Electric charges	500
Growing Crops	6,000	Repairs	900
Purchase:		Land Revenue	1,200
Seeds	2,800	Hire charges of tractor	4,400
Fertilizers	11,500	Govt. subsidy	2,200
Cattle	4,000	Expenses on fencing	1,600
Tools	3,200	Interest on Loan	1,950
Sale of Grass	12,000	10% loan from Co.-op. Society (1-4-2024)	24,000
Grass for Cattle	1,320	Wheat Kept for personal use	2,000
Purchase of Insecticide	800		

Additional Particulars:

- (1) Closing stock was as under: Seeds Rs. 200; Fertilisers Rs. 2,000; Cattle Rs. 9,100; Insecticides Rs. 150; Tools Rs. 18,200; Wheat Rs. 3,500.
- (2) Fencing expenses are to be written off during four years.
- (3) Out of crops, wheat of Rs. 400 is to be retained for sowing seeds during next year.

OR

Que.1 Shri Ramjibhai Patel owns a farm. He grows cotton and Vegetables. From the Particulars given below prepare his farm account for the year ending on 31-3-2025.

	Rs.		Rs.
Sale of Crops:		Government Subsidies	6,000
Cotton	1,20,000	Vegetables taken for personal use	3,600
Vegetables	28,000	Expenses of fencing	10,000
Irrigation Expenses	24,000	18% Bank Loan	1,60,000
Wages	26,000	Tractor	1,80,000
Insu. Premium for crops	2,000	Interest on Loan	14,400
Land and revenue	1,000	Sale of Milk	10,000
Expenses of tractor	18,000		
Purchase:			
Seeds	30,000		
Insecticides	16,000		
Fertilizers	25,000		
Opening Stock:			
Seeds	3,000		
Insecticides	600		
Opening stock of live stock	30,000		

Additional Information:

- (1) Closing stock: Cotton Rs. 20,000, Standing Crop of Vegetable Rs. 6,000.
- (2) Fencing expenses are to be written off during 10 years.
- (3) Live stock at the year are valued at Rs. 27,000.
- (4) Interest on loan for the last six months is unpaid.
- (5) Vegetables given to workers in lieu of wages Rs. 600
- (6) Charge depreciation at 10% on Tractor.

Que.2 The Shyam Coal Co. Ltd. leased a piece of land from Mohan Landlord for twenty years, from 1st January, 2020 on the following terms : (20)

The Shyam Coal Co. Ltd., shall pay a minimum rent of Rs. 1,400 per year for the first year, with an annual increase of Rs. 140 for three subsequent year in the minimum rent, merging into a royalty of 25 paise per ton of coal taken out, with power to recoup short workings in the first three years only.

The annual output for the first five years was as under :

Year	2020	2021	2022	2023	2024
Production (Ton)	1,400	4,200	8,400	11,200	3,920

Prepare necessary accounts in the books of Shyam Coal Co. Ltd.

OR

Que.2 Maruti acquired a "Coal Mines" from Rakesh on lease on 1-1-2019.

The terms were as under :

- (1) Royalty payable at Rs. 3 per ton
- (2) Minimum rent for the first year is Rs. 40,000 and then after Rs. 2,000 to be increased every year.
- (3) If there is strike or accidents in a particular year, the minimum rent to be reduced by 25% for the period for which the production remained closed. In the year 2023 the production remained closed for 3 months due to fire.
- (4) Short-working is recoupable within two subsequent years: first year 50% and second year 50% of minimum rent.
- (5) Short-workings in the year 2019 and 2020 were Rs. 5,000 and Rs. 15,000.
- (6) The output figures are as under.

Year	2021	2022	2023	2024
Production (Ton)	18,000	15,000	12,000 (3 Months Accidents)	20,000

You have to Prepare in the books of accounts of Rakesh:

- (1) Royalty Account
- (2) Landlord's Account
- (3) Short-working Account.

Que.3 The Junagadh Gas Company has resolved to reconstruct one of the portion of the factory at the cost of Rs. 20,00,000. The real cost of the excluded portion of the factory was Rs. 10,00,000, Rs. 1,00,000 has been collected from the sale of old materials, and old materials of Rs. 50,000 will be used in the new construction work. This amount is not included in the above mentioned amount of Rs. 20,00,000. Now, in comparison to the real price of the old portion of the factory, there is 10%, 20% and 30% increase in labour, material and other expenses respectively. The ratio pertaining to materials, labour and other expenses is 5: 3:2 which remained uniform. (15)

By keeping the rise in gas demand, it has been resolved to extend the 1/4 of the total length of the factory at the cost of Rs. 6,00,000.

Work out total capital expenditure and revenue expenditure after the implementation of the above plan.

Make necessary Journal Entries and prepare Replacement Account in the books of account of the Company.

OR

Que.3 The Bharat Gas Company re-built and re-equipped part of their works at a cost of Rs. 30,00,000. The cost of the part of the old works thus superseded cost Rs. 18,00,000. Rs. 1,20,000 is realised by sale of old materials, and materials valued at Rs. 60,000 are used in the construction and same is included in the cost of Rs. 30,00,000 mentioned above. The cost of labour and materials is 10% higher now than when the old works were built. Moreover, at a cost of Rs. 17,25,000 the new additional part also constructed to meet the increased demand.

Draft necessary journal entries to record the above transactions and prepare the statement showing allocation of expenditure between Capital and Revenue.

Que.4 Mr. Vimal purchased a machine from Mr. Jay on 1-1-2022 on instalment basis. The terms and conditions were as follows. (15)

	Rs.
(1) Cash price	1,60,000
(2) Amount paid on 1-1-2022	60,000
(3) Amount paid on 31-12-2022	50,000
(4) Amount paid on 31-12-2023	36,000
(5) Amount paid on 31-12-2024	33,000
(6) Interest rate 10% per annum	
(7) Depreciation is to be deducted at 10% on the original cost every year.	

Prepare the necessary accounts in the books of Mr. Vimal.

OR

Que.4 Yash purchased a machine from Star Limited on 1-4-2022 under the installment purchase method. As per the agreement, Rs. 20,000 was paid in cash at the time of signing the contract, while the remaining amount was to be paid in three annual installments as follows:

First installment Rs. 26,000, second installment Rs. 24,000, third installment Rs. 22,000.

Depreciation is deducted on the machine at the rate of 10% per annum by the straight-line method. The accounting year of the firm ends on 31st March.

Prepare the Machine account, Depreciation account and Interest account in the books of Yash from the above information.
